

Epilog

v/Vilde Ronge, leder Norsk Arkivråd

Tekst til bilde1:

Ok, tenk dere settingen. Du er i middagsselskap med din bedre halvdel. Og han eller hun får et spørsmål fra sidemannen. Hva jobber kona di med egentlig? Ørene spisses. For det er sannelig litt interessant å høre hvordan andre vil beskrive vår hverdag. Og nå sier jeg ikke at alle NAs medlemmers hverdag er lik, men noen likhetstrekk har vi jo, noen kjerneverdier. Hva svarer våre nærmeste? Jeg vet i hvert fall selv at jeg ofte blir svar skyldig når noen ber meg kort beskrive hva jobben min består av.

Her ser dere tre reelle svar, ganske gode egentlig, alle sammen. Sistemann, Jon, har til og med fått med seg at Offentleglova har et offisielt nynorsk navn, selv om det ble litt feil, krent.

Tekst til bilde 2:

Av og til hadde vært veldig greit å bare svare lege egentlig. Når folk spør. Eller rørlegger. Frisør kanskje. End of discussion. Var det enklere før, mon tro? Da vi het fullmektig og konsulent? Neppe. Det er noe støvete, men kanskje også litt mystisk med å være arkivar. Vår kusine bibliotekaren har nok en enklere oppgave, folk flest har et forhold til biblioteket, men til arkivet?

Som vi har hørt tidligere på jubileumsseminaret, har måten vi nå bruker nettet på, ført til at langt flere av oss har blitt arkivskapere. Sånn på privaten. Vi twitterer og er på FaceBook og blogger. Og skaper en masse arkiver. Bare at ingen kaller det arkiv. Kanskje det er der problematikken ligger, at vi ikke er tydelige nok, at vi blir stemmen i gresset, som mumler. Eller vi prøver så hardt og det blir så fancy at man mister alt

som har med arkiv å gjøre, Corporate Records Information Management Analyst for eksempel, innebærer det tradisjonelle arkivoppgaver?

Jeg har nylig vært på en konferanse i Edinburgh der jeg møtte kollegaer fra hele verden. Og mange fortalte om lignende problemstilling, hvordan forteller jeg hva jeg jobber med så folk forstår? En fransk arkivar som snakket engelsk med tung fransk aksent fortalte at hun nærmest ikke var blitt sluppet inn i landet for å delta på konferansen. På spørsmålet i passkontrollen om hva hun jobbet med hadde hun fått følgende svært mistenksomme oppfølgingsspørsmål: Aktivist for hva da???

For øvrig plukket jeg opp flere forslag til innovative stillingstitler under den samme konferansen. Hva med informasjonsentreprenør? Eller visdomsingeniør? Fint skal det være!

Tekst til bilde 3:

Her er listen over virksomhetene som var representert på stiftelsesmøtet 25. oktober 1961. Og alle var representert med en mann eller flere. Sprøtt det der, i dag har vi problemer med å få rekruttert menn til tillitsverv i NA. Eller det vil si, de tillitsvalgte, som stort sett består av kvinner, er vel et mer representativt utvalg for hvordan kjønnsfordelingen reelt er ute i arkivene. Men de to mennene vi har i landsstyret akkurat nå, de passer vi godt på, bare for å ha sagt det 😊. Ja til like mange menn og kvinner sammen, sier jeg!

Men, tilbake til listen. Som dere ser er det mange private virksomheter også, spesielt fra bank og forsikring. Et tankekors, når vi ser på hvordan situasjonen er i dag. Hovedvekten av NAs medlemmer kommer fra offentlige virksomheter. Og enda tydeligere er dette på deltakerlistene for alle våre kurs og seminarer. Deltakere fra private virksomheter er nesten helt fraværende. Stas er det derfor at prisen «Årets arkiv» ble tildelt Norsk Tipping, som første mottaker av denne prisen. Stas og enda viktigere: kanskje det kan gi en signaleffekt til arkiv i privat sektor?

Vi gjennomførte en brukerundersøkelse nå i vinter, i tråd med vedtak fattet på generalforsamlingen i fjor. Vi ser her at vi har et stort potensial når det gjelder medlemsverving og ikke minst verving av deltakere fra privatarkivene til NAs arrangementer. Men for å få til det, må vi selvsagt også ha et tilbud til dem. Så dette vil vi jobbe med. Og kanskje viktigst av alt, jobbe for at vi kan ha kurs og seminarer som kan favne alle. For vel har vi noen ulike utfordringer i de ulike sektorene, men vi har da søren meg mest til felles. Og disse felles utfordringene, erfaringer fra dem og løsninger ikke minst, hadde det vært fint å kunne dele! I England har de for litt siden slått sammen tre av de største arkivforeningen til en og argumentene var nettopp at:

vi må snakke med en tydeligere stemme, samle oss om det som er viktigst, det er kun da vi får gjennomslagskraft og riktig fokus.

Noen ytterst få av dere som er her, 4 stykker faktisk, har fått navneskilt i gull. Det er fordi dere er avkom av de virksomhetene som de som deltok på NAs stiftelsesmøte for 50 år siden og to dager nå. Jeg vil jo nærmest si at dere er som Charlie i Charlie og sjokoladefabrikken. Dere har funnet gullbilletten! Så bær dem med stolthet!

Tekst til bilde 4:

Vi er flinke til å være enige med hverandre om at arkiv er viktig, men i realiteten er det jo alle de andre vi må overbevise! Vi må lære mer av reklamebransjen, mente en Australsk kollega i Edinburgh, vi må forsøke å tenne folk flest på arkivsaken. Og folk flest er virksomheten selv, øvrige ansatte eller ledelsen. Eller overliggende etat. Eller Stortinget. EU. Universet, ja i det hele tatt.

Og det gjelder å bruke så konkrete eksempler som mulig. Og gjerne om de nære ting. Så folk forstår. Som eksempel brukte en britisk arkivar katastrofen i Hillsborough i England der 96 mennesker ble trampet i hjel på en fotballkamp for drøyt 20 år siden og mange hundre ble såret. Nå pågår det en underskriftskampanje på nett for å gjøre tilgjengelig alle dokumenter knyttet til denne saken og etterforskningen av den. Ingen sier arkivmateriale, men det er det det er. Ingen sier innsynsbegjæring, men det er det det er. Og alle, dvs folk flest, skjønner viktigheten av at dette materiale i sin tid ble arkivert.

Her ser dere ICA (Internation Council of Archives) sin Universal Declaration on Archives. Eller ICAs, den er vår hvis vi vil ha den. Det kan virke fjernt fra vår hverdag i en arkivtjeneste rundt om i Norges land. Men kanskje vi må innta fugleperspektivet? Forklare så enkelt så mulig hva og hvorfor? Ikke fordype oss i de små nerdete detaljene vi egentlig elsker å begrave oss i, i hvert fall mange av oss, meg selv inkludert. Men enes om et enkelt budskap? Jeg anbefaler dere å gå inn og lese den. Finnes på www.ica.org.

Da NA ble stiftet, i 1961, var politisk arbeid fraværende. Og slik har det vært lenge. Nå er vi imidlertid svært opptatt av det, et av de områdene vi bruker mest tid på faktisk. Vi tror på at det å få arkivdanning på den politiske agenda kan få ringvirkninger når det gjelder hver enkelt av oss, i arkivtjenestene rundt om. Er det en tydelig ansvarsfordeling på nasjonalt plan, og en tydelig prioritering - dette fagområdet er viktig, viktigere enn noen gang, er vi ganske så sikre på at det vil sildre nedover.

Tekst til bilde 5:

Mange snakker om at vi, mennesker av 2011, lever med en Information Overload, eller informasjonsoverbelastning, hver eneste dag. Her er en illustrasjon fra "gamle dager" – på 90-tallet, da Internettet kom. On the Internet, nobody knows you're a dog. Her er det selvsagt ytterligere et aspekt som forsvinner når vi oversetter. Men, poenget er at nå er det ikke sånn at man ikke vet du er en hund. Nå vet man hva slags hund du er, hva du spiser, hvor du går tur og med hvem. Informasjonen er på steroider omtrent. Vips så er det på Twitter. Og YouTube. Formerer seg som kaniner. Før var innholdet i arkivene, arkivenes spesialitet. Nå er det massens privilegium og folk vil ha alt tilgjengelig og lagt opp som Google.

Tekst til bilde 6:

Egentlig hadde jeg tenkt å finne et bilde av en krokete gammel dame med fargerikt sjal over hodet som skulle se i en krystallkule for å illustrere fremtidens utfordringer. Men hallo, vi må da forsøke og komme oss litt ut av de møllkulebefengte stereotypene og faktisk lære litt av pr-bransjen og hva er det som selger! Dette er en arkivar, ja så menn, jeg tror hun jobber i statsforvaltningen et sted! Vel er hun vovet, men krystallkule har hun, det skal hun ha. Og vet alt om kassasjon og arkivnøkler og ordningsprinsipper, det er jeg sikker på!

Bibliotek og arkiv har lenge hatt monopol på troverdig og sann kunnskap og informasjon. Nå finnes alt på nett, er det sånn? I hvert fall er det mange som har den oppfatningen. Men vi, arkivarene, har fortsatt vår kjernekompetanse i behold, hvordan organisere kunnskap og informasjon så vi lettest kan finne tilbake til den i ettertid. Og sikre at informasjonen er sannferdig og helhetlig. Hvordan finne frem i informasjonsvrimmelen faktisk? Og hvordan skille klinten fra hveten? Det vi kan best, er gull verdt, mer nå enn noen gang. Men vi må si i fra! Hvis ikke vi som arkivarer tar denne saken, roper "FUS!" høyt og tydelig, vil noen andre snappe den. For ikke er vi gode bare på gjenfinning og kildekritikk. Vi kan være match makers! Parmakar som det heter på nynorsk. Fra Kunnskap er makt til Kunnskapspartnerskap er makt, var det en som sa fra talerstolen i Edinburgh.

Vi kan sørge for tilrettelegging av gjenbruk, gjerne på tvers, og således nye tjenester! Og ny kunnskap. Og til slutt, i og med at damen med krystallkulen skal symbolisere fremtiden, jeg fikk en søt e-post av en NRK-kollega for et par uker siden. Det var en beskrivelse av metadata som vi alle har et sterkt forhold til. Metadata is a love note to the future. Tenk på det dere. Det er kjærlighetserklæringer vi driver med!

Tekst til bilde 7:

Igjen, vi må græbbe sjansen nå og si fus! Nå må det være slutt på dårlig selvtillit og unnskyld-at-jeg-er-til-stemning. Nå er det græbbing og elsk den du er! Og vi må være der brukerne våre er, ikke sånn at vi alle skal kaste oss på FaceBook og Twitter og you name it. Men vi må ha en strategi. Vi må posisjonere oss og hevde vår plass. Virksomheter blir overfløymet av informasjon hver eneste dag, hvert eneste minutt. Vi må komme på banen med vår kompetanse! Dette kan vi! For vi vet så godt at Alt kan ikke Googles!

Takk for oppmerksomheten, takk for noen flotte dager sammen og vel hjem!